

ANY III

NÚM 71.

BARCELONA 3 JANER DE 1890.

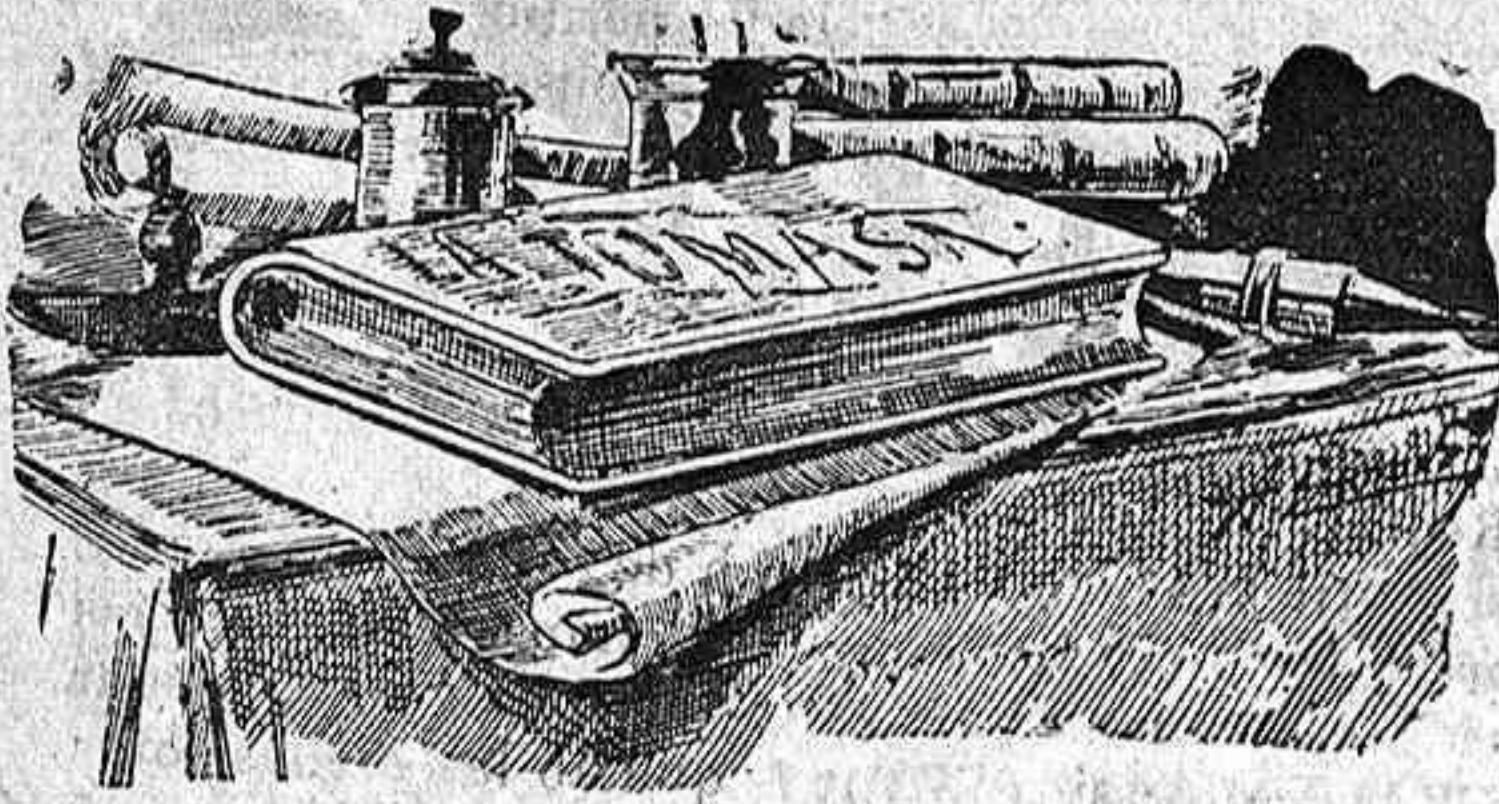
SETMANARI CATALÀ

10 CENTIMS lo número

J. Urgellés

LOS PRIMERS TIROS

A mols anys; era petit y tots los meus desitjos eran un caball y una escopeta, qu' es casi l' ambició de l' home quan corra desde 'ls tretse als setse anys.

Quan veyá un cassador que venia del carril, brut, ab' un barret aixafat, espardeñyas, polaynas y en lo sarró un parell de perdius penjadas, lo cor se me n' hi anava. ¡Cassador! ¡Qui fos cassador! deya jo mirantlo seguit del perdiguer de nas partit y orelles com dugas fullas de bleada.

¿Y 'ls ginetes? ¿Ahont me deixéu 'ls ginetes? Quantas vegadas mirantlos embadalit per lo passeig de Gracia m' havian fet fer un petó ab alguna noya ó ab algun camállich carregat, que tot seguit hi notava la diferencia.

Lo desitx del caball encara no l' he pogut satisfer ni ech ja poderho lograr. Es vritat que unas pocas veradas he muntat algun caball de lloguer, pero no era lló lo que jo volia. Y á demès, com que no he tingut may proporció ni diners per apendrer la equitació, ja n vaig tenir prou ab haverme vist desmuntat una vegada per sobre las orelles devant de l' iglesia de la Bonanova, y ab una multa de trenta rals que va clavar-me un municipal porque, per no véurem aixafat per un carro, vaig entrar en una sabateria del carrer de Monjuich de Sant Pere tombant lo vetllador y dant un sustu á las fadrinas que trevallavan á la botiga.

L' escopeta, si, l' escopeta vareix possehirla quan encara no havia cumplert disset anys.

Allavors hi havia las rifas dels Empedrats y ab mitxa pela que m va dar la padrina per lo dia del seu sant, vaig comprar un bitllet que va treurer una unsa.

La primera idea que se m va ocorrer va ser comprar una escopeta y vaig portarho á cap, á ca' n Costa que m va donar per vuit duros un' arma que no hi havia mes que mirar.

Lo sarró, cartutxos, fiambrella y demès utensilis, varen consumirme quatre ó cinch drets mes, quedantme encare prou efectiu per passar lo dia del debut de la meva vida de cassador.

Com que l' meu pare no m' haguera permés satisfer aquella, per mí, apremianta necessitat, va ser un amich lo depositari del meu armament, y lo diumenje siguent, á las cinch del dematí y fent veurer qu' anava á passar lo dia á casa la meva dida que vivia á Martorellas, vaix aixecarme y cridant al gos de casa qu' era d' aquesta casta que 'n diuhén, no sè perquè, *petaners*, y que de cap manera es volia desvetllar, mitx arrosse-

gantlo vaig sortí de casa en direcció á la del meu amich.

A la mitx' hora ja estava esperant que toqués la campana en la estació de Fransa, passejantme amunt y avall de la sala ab l' escopeta á la funerala, un tapabocas del mosso d' un magatsém que va deixarmel per aquell dia, y 'ls pantalons arremangats porque se m vegessen los calsons que m' eran tan amples que semblava que tingués las pantorrillas á dintre de las xacateras de ca 'l Mallorquí.

Jo prou volia que la gent veyés que portava gos, pero l' dimoni del Chelín que no s' devia haver conformat ab aquell matinejar á que no estava acostumat, no volia sortir de sota un banch plé de donas y cistells que ni me l' deixavan veurer.

De prompte obran la porta del Andén y tothom se tira á fora com si no hi siguessin á temps.

—¡Chelín!... ¡Aném, Chelín!... Cá, jo Chelín s' veyá que no participava del meu entusiasme y s' limitava á remenar la cua sense deixar aquella posició de rosca tan peculiar de tots los felins.

No vaig tenir mes remey que carregarmel á bras; la sort qu' era de casta petita y no pesava quatre lliuras.

Ja soch á fora; y buscant un wagó de tercera hi tiro l' gos y m' fico á dins, malmement ab lo canó de l' escopeta la cara d' un pobre cego que ni sè lo que m' vá dir.

—¡Chelín! ¡Chelín! Voto al dimoni... ¡Ha fugit!...

Pero cá; lo Chelín ja estava sobre l' banch en un recó ab la mateixa posició tan característica en ell y remenant la cua volguent dir: deixam está á mí, ja m' arreglo jo sol.

A poch entran á furadar los bitllets; jo l' havia pres per Sant Andréu porque contava acabar ab totas las perdius de las montanyas de Santa Coloma.

Al entregar lo bitllet, aquell sócio 'm fila l' gos.

Com era lo primer cop que viatjavam plegats, no sabia qu' aquets animalons tinguessin un reservat.

—*Este gos tiene que ir á la perrera.*

Jo que de prompte vaig compendrer que solsament volia que pagués per ell, vaig dir:

—Este gos no farà los tres anys fins d' aquí á un mes y no ha de pagar.

—*Le digo que ha de ir á la perrera.*

—¿Y ahont es la perrera?

—*Al extremo del tren; pero há de tomar billete antes.*

Jo prou vaig probar si dantli alguna cosa m' estalviava aquell trevall, pero cá... es veu que los empleats de tren son d' una honradés á prova de bitllet de gós.

No vaig tenir mes remey que tornarme á carregar á bras lo Chelín y sortir al mitx de 'ls renèchs dels viatjers á qui vaig fer mitx malbé altra vegada ab la meva escopeta.

Lo cego, escamát; tenia lo cap fora la finestra.

Als dos minuts tornava á ser en lo Andén y feya entrega del gos á un empleyat que l' vá tirar á una especie de wagó-gàbia en hont vá trovarhi set ó vuit companys de viatje.

Al entrar jo en un dels departaments de tercera, sense fer mal a ningú, va posarse lo tren en marxa.

De seguida vaig passar revista de la gent que venia ab mí en lo cotxe, vici que he tingut sempre.

Devant meu hi tenia dugas noyas morenetas que d' un' hora lluny s' veyá qu' eran de fora y que m' miravan ab atenció, pero ab una rialleta com si s' burlessin de mí.

Jo que no tinch rés de curt, també vaig fixarlosi la vista ab descaro. De prompte diu una de ellas:

—Demá si qu' hem de torná á Barcelona, Pepeta.

—¿Perqué?—vá respondrer l' altra.

—Perque las perdius anirán á dar.

Aquella frasse no l' esperava y 'm vá destarotar, pero fentme lo distrèt vaig treurer lo cap á fora fent veurer que contemplava la paissatje á la llum crepuscular.

Fins que várem arribar á Sant Andrés váren estar manxantme, provocant la hilaritat de tots los que venian en lo cotxe, pero jo feya el desentés y al parar lo cotxe y sentir al empleyat exclamar: "San Andrés! dos minutos!", vaig sortir del wagó al mitx de las rialletas y alguna frasse mes directa de las morenetas.

Al ser á baix, cremat, vaig ferlosi una acció que no la puch dir per decència y que vá proporcionarme una ovació com may me n' han fet cap mes.

Lo mosso de la estació va ferme entrega del Chelín y vaig agafar lo camí que conduheix al Besós.

Feya un fret de mil dimonis.

Jo anava ab las mans á las butxacas caminant depressa per aquell mal camí, seguit del Chelín que ab la cua entre camas no devia saber lo que li passava.

Atravessarem lo Besós, y al ser al mitx, casi no podia resistir la fredó del ayre que baixava de Moncada.

De quan en quan lo Chelín s' aturava y dirigia la vista á Barcelona com volguent indicarme que no li faria rés lo tornarsen á casa.

Per fi, vá alssarse lo dia á poch á poch, y á las onse del dematí 'm trovava al mitx d' aquellas vinyas de Santa Coloma, buscant las perdius pero sense haverne vist cap.

Lo Chelín se 'm quedava tres horas al darrera y á cada moment tenia que retrocedir y arrastrarlo per las orelles. De prompte sento soroll en una verdissa y preparantme ab lo gatillo al punt de dalt, busco ab la vista

per entre la brossa las anheladas perdius.

'M giro per indicar al gos que busqués, y lo veig com sempre ab lo morro girat cap á Barcelona. Durant tot lo viatge semblava que la ciutat comtal fos la estrella polar y lo morro del meu gos la agulla imantada.

En aquell acte veig mourers lo fullám y disparo.

¡Redeu!

Al sentir lo Chelín l' espetech de l' descarga, apreta á correr camps á través com si l' empaytessin ab unas xurriacas, mentras de las verdissas s' aixecava bramant com si 'l degollessin, un burro, que ab las orelles totas plenas de sang vá agafar per un caminal tirant cada raig de còssas que feya esgarrifar.

Jo mitx mort de pór vaig seguir la direcció del meu gos, comensantlo á cridar quan vaig ser ja un xich separat del lloch de la catástrofe, pero si... Chelín m' has dit!... al vespre vaig saber que á pesar de l' hora en que va succehir lo fracás, (prop de las dotse) vá arribar á temps á casa per poguer dinar ab tofa comoditat, y aixó que á casa 's dña á un quart d' una.

¡Si devia correr ab dalít!...

A la tarde vaig desdejunarme en lo turó de Moncada y despues de tirar mes de cinquanta tiros á tot lo qu' es bellugava, baixava, entrada la fosca, cansat, aburrit, sense municions y ab un ull de bou penjat en lo sarró que crech que vá morir de fástich de véurem.

Al entrar á Moncada 'm topo ab una pareja de la guardia civil que vá demanarme la llicencia.

Ab alló si que no hi havia contat.

No van valerhi prèchs, ni promesas, y sols me van dispensar d' anar al quartelillo, pero se 'm van quedar ab tot lo que vaig comprar á ca 'n Costa.

No mes van deixarme los calsons. Y las ganas de no cassar may més.

SERRALLONGA.

¿T' AGRADARIA?

—Angelet del cabell d' or;
sirena ignocenta y pura
que has jugat ab ta hermosura
sobre 'l trono del meu cor
per deixarhi un cel d' amor:

¿T' agradaria, m' aymia
que jo 't cantès cada día
ab la veu del foch qu' alento
las penas que per tú sento?
—¡Ay! sí que m' agradaria.

—¿T' agradaria una nit
que á la claror de la lluna
desfullès una per una
gayas flors sobre 'l teu llit,
y que mentres en olvit
lo teu somni me tindria,
jo 't guarnís plè de alegría
de perlas, or y coral,
los coxins del teu capsal?
—¡Ay! sí que m' agradaria.

—¿T' agradaria que aymant,
mentras que l' aura murmura
y 'l Sol daura la espessura
y 'ls aucellets van cantant,
't portés de quan en quan
á la font de Satalía,

lloch hermós, hont pagaria
per mirarte las dentetas,
un diná de cinch pessetas?
—¡Ay! sí que m' agradaria.

—T' agradaria després
que per eterna memoria
vingués carregat de gloria,
de tituls y de diners,
y que tot aixó ho dongués
á ta mafe, si ho volia,
per veure si permitia
per calmar la pena teva
de ser jo teu y tú meva?
—¡Ay! sí que m' agradaria.

—T' agradaria per fi,
que quan ja estessim casats
visquessem sempre plegats
ab ta mare y ton cosí,
perque qualsevol vehi
no pogués per cap rahò
murmurá de tras cantò
ni molt menos cara á cara?
—Mes m' agradaria encara...
—¿Ah, sí?... Donchs, véus? á mi no.

ABEL.

GANSONS

Voldria tenir la ploma
de que 's servia Lutero
y com ella moltes d' altres
per poguerme fe un plumero.

No ambicionó pas lo cel
ni estancia mes bona, nena;
lo que sols mon cor desitja
es una besada teva.

Qu' es bonich quan fa tempesta,
sentir lo tró com ressona,
y més encara si un llamp
se vos emporta la sogra.

RAMON BERTRAN.

EPIGRAMA

—Mestressa quan tingui temps
fássins bunyols per tots dos.

—¿Ne volen molts?

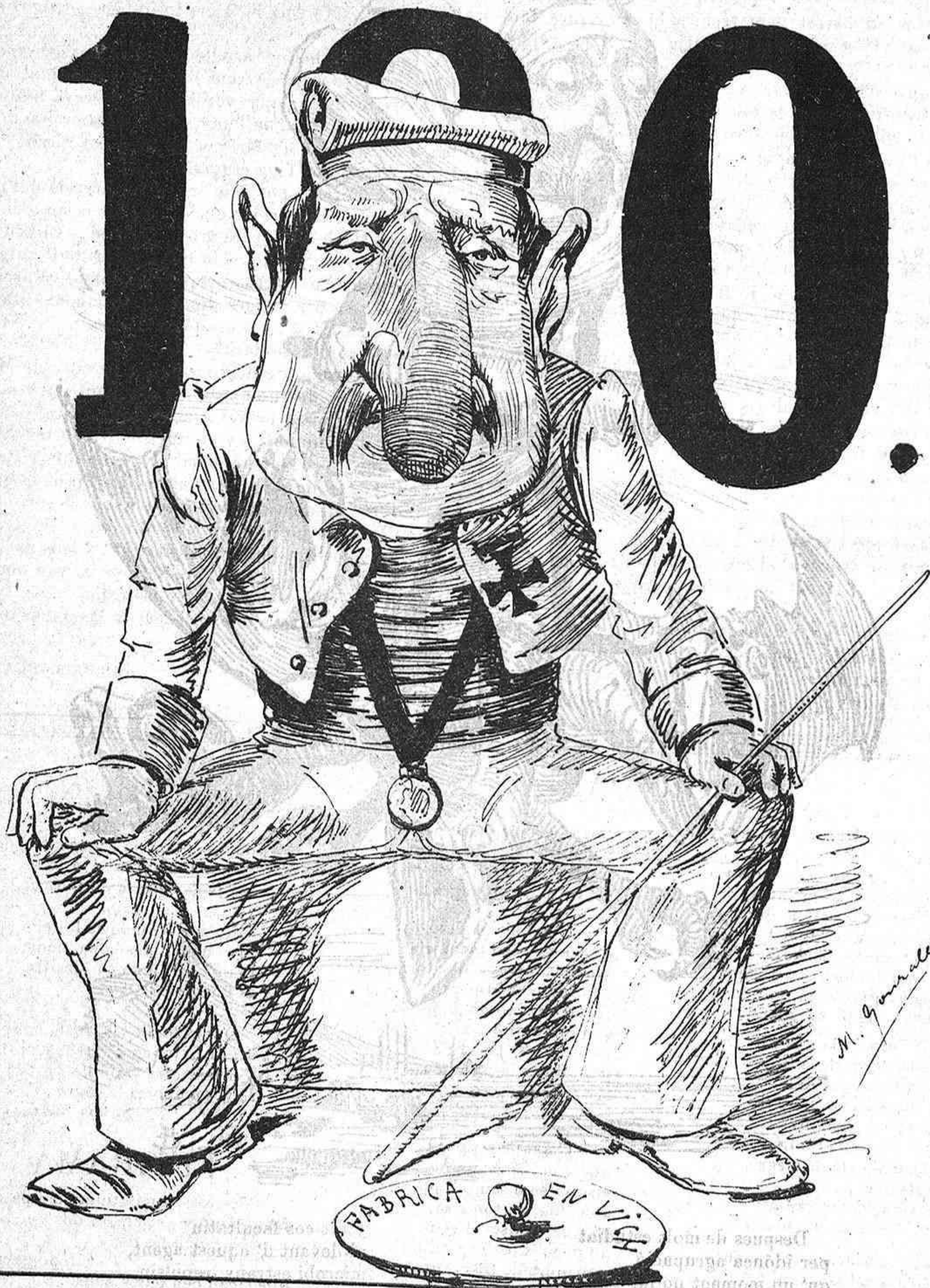
—Cá, no gayres.

que sigan ben fets y bons.

—¿Ben fets, diu? cá home, cá!
com mes mal fets, mes bunyols.

MUT-XERRAIRE.

ALEGORIA DEL 31 DE DISEMBRE

VIRGULA-DENGUE

Despues de molt estudiat
per idónea agrupació
qu' un moment no ha descansat,
al fi s' ha trovat aixó
en la sanch d' un endengat;

y dit cos facultatiu
al devant d' aquest agent,
microbi estrany, repulsiu,
com á gran presservatiu,
encarrega: anar calent!

MEMORIAS D' UN BOLERO

CAPITUL QUINT

De com en Cirera després de tindre tres *protectors* més, y en conseqüència altrás tantas *criaturas*, aburrit de tanta paternitat, vá tocar més que depressa 'l *dengue*.

Un any just va durá 'l protectorat d' aquell carca-marqués, obtenintne per únich resultat alguñas unsas y una noya més. Inactius altre volta lós talers, la Petra 's desespera, quan cau de cop y volta á la garjola un altre *Amadis* nou, un tal *Pradera*.
¡Segueixi la tavola!
¿Es un rich comerciant, y expléndit paga?
¡Val més ser *comercianta*, qu' está en vaga!

Als deu mesos, sis dias y mitx' hora, qu' ocupava 'n *Pradera* 'l ministeri, per no sé quin enredo que va haberhi, va tindre que surtir d' Espanya á fora; y altre cop sense feyna... ¿més, qué ferhi? paciència, y més paciència! esperar algún tonto que no passa! las cosas d' aquest mon, volen catxasa.

Durant la no molt llarga permanencia de l' actiu comerciant, un' altra noya de 'n Cirera aumentá la descendencia, (per més que fos deguda á la tràmoya).

Ser pare costa poch, ningú 'l gust mida; lo que costa es pagar lloguers y dida; la prosáica manduca y 'ls vicis sobre tot; puig sense 'ls vicis tot son renèchs y plors, crits y deficiis!

Fá molt temps que parada está la gábia, però ni un pardal tísch vol entrarhi, y la Petra d' aixó 'n té tanta rábia que tracta al seu marit de perdulari; éll li respon que 's una... ¡Temerari!... no tiris pedras al terrat vehi tenint de vidre 'l teu; créume á n' amíl

Després de la tempesta surt més bonich lo Sol y mes goig dona; ¡Fés lluminarias Petra! y tú fés festa, Cirera!... de Girona

ha vingut un senyó que ré escasseija, y escampant lo diner... per tot rumbreja!

¡Ja es de la Petra, ja! l' arjant afluixa sent un Senyor Feudal... may las cinquenas li dolen... sols mantinga 'l dret de cuixa

y un altre s' encarregui de las penas.

¡Quin protector més rich, per sort te toca!
¿vols un estanch Cirera? obra la boca, y serás estanquer sortint d' apuros... mes, no, que 't fumarías tots los puros y 'ls negocis farías den Robert, més val que 't diverteixis, que malgastis, lo temps qu' un hom distruta may se pert per més que l' olla comunal no tastis!

¡Quins dias de ventura y de tragi en tant que va durar del de Girona la protecció! En Cirera 'l *violí* aprenqué de tocar, la seva dona la *flauta*, y lo senyó 'l *pandero*; aixis sense requesta formavan una orquesta totas las nits que... ¡Juy! viva el *zaleró*!

Vida bona, no dura; diu lo ditxo; lo senyor de Girona té un capritxo, y pe 'l capritxo, fins, la Petra deixa y justament á l' hora que s' *engreixa*!

¡Adeu per sempre, adeu, dolsa esperansa! ¡ja s' ha eclipsat lo Sol! ningú s' atansa; vé un' altra noya al mon per més abatre á l' infelis Cirera, ¡Ja 'n té quatre!

—¡Aixó no pot durar! (se diu un dia l' ex-cancanista) — no, de cap manera! y en tant la Petra un dematí dormia buyda li va deixar la calaixera.

Y sense conciencia perduda la paciència per no tindre diners y fer de pare quatre vegadas, (sense serho encara); pagant ab malas tretas á sa trista muller... surt de puntetas y més depresa qu' una llebra, escapa, llensant per terra una esquinsada *capa* com repugnant recort de... etcetra... etcetra. Sense ni dirhi ¡Adeu aymada Petra!

á l' Habana se 'n vá á fer tercerillas ¡deixantla sense un clau y ab quatre fillas!

JOSEPH M.ª CODOLOSA

Continuará.

L' ARBRE SERP

Un periódich nort-americá referèix la facultat anímica observada en un arbre, fill d' una llavó rara importada de la Australia.

Son creiximent ha sigut rápit; als pochos mesos havia ja obtingut vuyt peus de alsada: son aspecte es molt paregut á la acácia, ab tots los caràcters anímichs de la sensitiva, mes diversos y superiors.

A cada cap al tart las sevas fullas se replegan y las extremitats d' ellas s' enrotllan. Quan se toca alguna branca, tot lo brancatxe al plegat s' estremeix per espay d' un minut.

Resultant esquifit lo lloch en hont s' havia sembrat aquest fenòmeno del reyne vegetal, va disposar lo propietari la trasplantació á terreno mes favorable, y du-

rant la operació de canviar-lo de siti, era alló de que mes pareixia un animal á qui s' inquietès, qu' una planta; estremeixement general, despedint un olor acre que no s' hi podia tenir cara, imitant ab aixó á certs animals com la guilla, la serp de cascabell, lo galipau, l' aura americana y altrás que llensan malas olors ó inmundicias quan están en algun perill, particularment quan volen defensarse de la persecució del home.

L' accés rabiós del arbre vá durar mes d' un' hora, sent tan forta lá mala olor que despedia, que van tenir que tancar las portas y finestras de la casa per evitar aquells repugnants vapors.

Al dia siguent ja tornava á estar l' arbre en son estat normal, no deixant per aixó de ser un objecte de curiositat per aquella localitat y de terror per los negres que creuhen que l' arbre no es altra cosa qu' una serp estranya, y fugen d' ell com d' un animal feroz.

LA EPIDEMIA ACTUAL

Lo gefe de servey metereològich municipal del Observatori de Montsouris, monsieur Descroix, está preparant una memoria per enviarla á la Academia de Ciencias de Fransa, ab un estudi sobre la relació qu' existeix entre aquesta epidemia y certas perturbacions atmosféricas.

En opinió de dit astrónomo hi ha en aquestos moments, un' especie de parada en la circulació aèrea.

Nos trovém en una estació en que acostuman á regnar ab extraordinaria violencia los vents del Sudoeste y en la que tenen lloch forts temporals.

Aquest any, las corrents aèreas, sens poderne endevinar la causa, no ténen la seva velocitat acostumada, pus si bé tenen lloch los fenómenos naturals d' aquesta indole, la seva intensitat es infinitament menor que de costum.

Es un fet admés sens discussió que, per detenir y combatre las enfermetats, afeccions epidémicas, etcetera, es menester una gran quantitat d' ayre pur. L' oxígeno es lo principal agent del bon funcionament dels órgans de tots los sers.

Si falta ó sobra en quantitat ó calitat, la salut se 'n ressent y aixó es lo que está passant en l' actualitat.

Los vents del Sudoeste son los que nos portan la provisió d' ayre pur indispensable, pus arriban á Europa després d' haver extret per evaporació al Oceá sos principals vivificants.

Si la corrent aèrea sofreix entorpiments, si l' atmósfera no s' ha agitat prou, quedém respirant un ayre impur faltat ó sobrat d' oxígeno y per consecuencia la salut se 'n ressent com está passant en la actualitat en tota la part del globo que representa Europa, part d' Asia y Nort d' Africa.

Segons opinió de Mr. Descroix, acabarà la Epidemia regnant, quan se tornin á normalizar las corrents aèreas, bufant los vents equatorials en condicions de velocitat y de direcció que ventilin d' un modo regular la superficie d' Europa.

¡PERQUE HI SOCH!

Poesia llegida en lo Gran-Continental, ab motiu del tóch que 's feu, pel casament d' en J. Roig y Cordomi.

Si eixa amable concurrencia vol tení un poch de paciència si bè 'l moment no hi ajuda, los diré á qu' es deguda aquí, la meva presencia.

¡Ola Roig!

—¡Ola Xerraire!

tú com sempre, tan trempat, tens molta felicitat.

—¿Y tú que no 'n tens?

—No gaire puig qu' estich molt capficat.

—¿Y donchs, que 't passa Jaumet? no fas pas tan mala cara.

—¿Vols dir que no?

—¡Ca barrét!

lo qu' estás tu molt roget may t' havia vist com are.

—Donchs sápigas, y t' ho dich porque sé que 'ts bon amich ¡que 'm caso!

—Que dius? horror!!

¿Que 't casas? fesme el favor jo avuy tindré algún fátich.

¿Y no 't fá pò?

—'L què, 'l casori!

¡que m' ha de fer sant cristiá!

—Donchs jo no 'm goso á casá per evitá 'l rebombori que un casament sol portá.

Y á més, alló de sa mare, de la sogra, no m' entents?

y vinga anants y vinents y com una cosa rara

't presentan als parents;

y vaja..... que no soch bó

per sufrir tals tropelias.

—No noy, no, aixó son manias qui 's casa com ara jo s' evita tals tonterias.

—Noy, tú no portas bons fins ¿qué potser ho fas d' amagat?

¡no fassis un disbarat!

—No home, si som cosins.

—¡Are si que m' has... *trompát!*

Més ja hi há 'l permís papal que porta bastant mareig.

—Pero ab diners...

—Si, ja ho veig, vols dir que tot vá com cal.

¿Y ha durat molt 'l festeig?

—Veurás, d' aquella manera...

—Suposo deu ser soltera...?

—Home, no faltava més

pel primer cop.....

—Vaja. rés.

que tingas bona casera.

Y al anarme á despedí

bò y agafantme pel brás

arrant d' orella 'm vá dí:

—Pensó que no hí faltarás.

¿Vindrás sí ó nó?

—Vaja..... sí.

Y vinga aná 'l amich Pau

á veurer si es que li plau

deixarme un tarot, á 'n Pere

uns pantalons, la cuestión era

tenir trajo negre... ó blau.

Ja 'l tóch; mitj' hora faltava,

y al ser vespre cap allá,

en Jaumet ja m' esperava.

¡Tres dias que no menjava

pensant ab aquest sopá!!

No 's créguin, me 'l mereixia,

l' home que 's pren ab desfici

presenciar lo sacrifici,

y anar á la vicaria

ó siga al lloch del suplici,

per l' amich aquí present

¡no 's mereix un sopá! ¡Cent!!

tirant pèl més curt cantó

més com soch molt modest jo

ab aquest ja estich content.

Gracias amich meu, que 'l cèl t'è pagui semblant favor, t' ho dich del fons de mon cor, per tú la lluna de mel está al plé ¡Visca l' amor!

Has adquirit una joya de valor immens, molt gran, es eixa bonica noya que com de flors una toya flayre dols ne va escampant.

Es lo premi de ta vida; ¿no veus com amorosida vá mirante fit á fit?

La nona amichs meus os crida ¡que hos fassi molt bon profit.

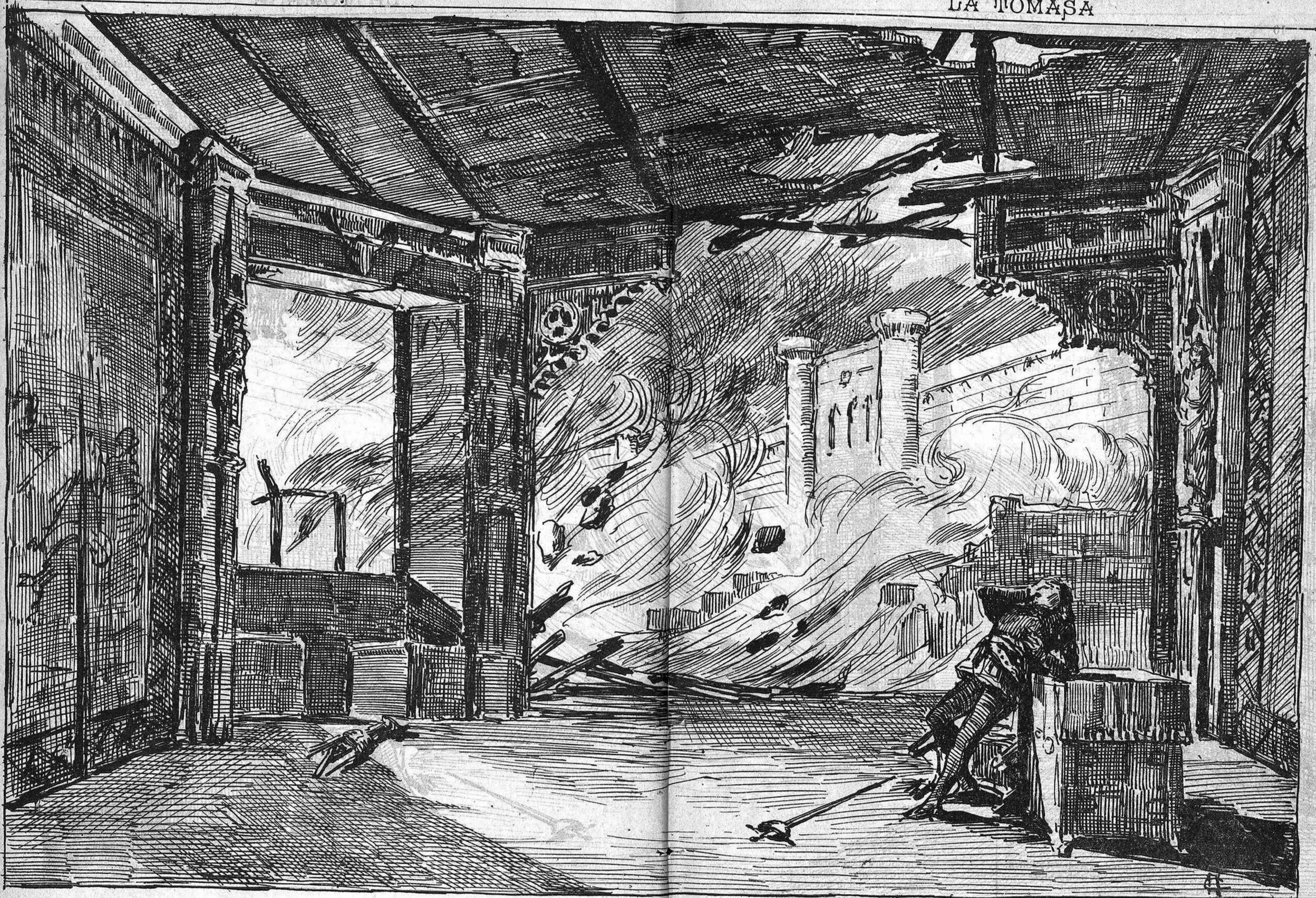
MUT-XERRAIRE.

¡REDEU!...

Jo que soch un d' aquells homes raras á mes-no pogué; jo que ab ningú corro bè, que no admeto jochs ni bromas, que 'm sulfuro per no ré; jo que tinch un gèni atrós y á l' home que 'm busca 'l cos fins soch capás d' agafarlo, ab mil bossins engrunarlo y després ferlho ab arrós; jo que sí pel cas m' adono de que tot fent lo distret, de mí 's riu algun ximplet, de la pinya que li dono vá á encastarse á la paret; jo que no tinch paciència, que tinch un carácter rú, que no sé lo qu' es prudencia, que ni menos puch sofrí la mes sencilla imprudencia;... Si una noya guapá un dia poguerm' engrescá logrés y atrevida 's permetia abressarme y darne un bés... calculéu qué li faria!

MARANGI.

LO MONJO NEGRO

Escena final del drama

NOSTRE RETRATO

Publiquém avuy lo de D. Felix Urgellés notable pintor escenógrafo y celebrat paissatjista.

En lo teatro ha aleansat grans triunfos colaborant ab lo no menos celebrat D. Miquel Moragas, y sos quadros adornan los salons de molts aficionats al art de Murillo y Apeles.

Teatros

Habent pagat tribut al *dengue*, mes que revista setmanal m veig precisat á fer un *conato á vuèla pluma* de las funcions donadas en nostres teatros durant la passada setmana.

ROMEA.—En aquest Teatro s' hi ha fet una mellora digna d' aplauso: s' han tapat algunas oberturas en l' escenari y es pot estar en las primeras filas de butacas sense sentirhi l' ayre molest d' abans.

En la nit de Ignocents va posarse en escena la bonica comedia de M. Echegaray: *Los hugonotes*, que fou ben desempenyada per quants hi prengueren part.

Lo benefici del primer actor D. Teodoro Bonaplata, se ressentí de la epidemia que comensa á acabar ab la paciència de la gent.

No obstant lo públich sortí satisfet per lo acabat desempenyo que va cabrer al drama caballeresch *Sancho Garcia* y á la pessa *Castor y Pólux*.

En la nit del dimars va estrenarse ab gran éxit la decoració final del *Monjo negre*.

CATALUNYA.—No hi ha hagut altra novedat que 'l *gran éxito de Olé Sevilla*. (Aixis es lo modo de estar bé ab los autors.)

NOU RETIRO.—Dimars últim tingué lloch lo benefici del director senyor Larra en que per obsequi al beneficiat en lo desempenyo de *Nina* hi prengué part la reputada tiple cómica senyora Gonzalez, logrant abdós artistas una verdadera ovació al final de la obra.

Lo beneficiat apesar del dia plujós que feu y de las circunstancias criticas que atravessa nostra capital, pogué compondrer las molts simpatias que té guanyadas entre los caialans.

NOVEDATS.—Si bé no ha dat cap *novedat* 'ns han reproduhit la companyia Tutau los dramas *El Salto del Torrente*, *Isabel la Católica* y *Los hijos de Eduardo* ab l' esmero acreditat en anteriors temporadas, logrant molts aplausos la companyia.

CALVO-VICO.—Es l' únich teatro que s' ha recordat de lo típich de las festas puig posá *Los Pastorillos* y per las grans entradas que á la Empresa li reportaren, creyém no deu estar empenedida d' aytal pensament.

En lo desempenyo se distingí lo senyor Valero que dongué á coneixer sa vis cómica en lo paper de *Borrego* secundantlo molt dignament lo senyor Perelló en lo de *Bato*. Los demés artistas á causa sens dupte dels pochos ensajos estigueren *algo* regulars.

CIRCO ECUESTRE.—Tots los dias obté mes extraordinari éxit la pantomima *Damon y Pythias* á causa sens dupte de las notables decoracions, luxossos trajes y demés aparato ab que ha sapigut presentar lo senyor Alegria lo dit espectacle. De son argument molt similar al conegut drama *Los dos sargentos franceses* si se retallessin las escenas mímicas, per lo molt llargas que son, sería mes del agrado del públich.

Ab fonament creyém dará entradas per molt temps.

La enhorabona al senyor Alegria.

UN CÓMICH RETIRAT.

PINXARADAS

Sortint de l' Salon Eslava

Prou bullit y poca broma
prou romansos, *Mata sebas*;
no vull que t' *arrambis* més
ab la *Tita pluranera*,
ó sinó t' *faré tastar*
els meus *dàtils* de la *dreta*.
Has de saber, *peix de riu*,
que la *Tita* sols es meva,
que sols pot ballar ab mí
perque es noya molt *dassenta*,
y lo ballar ab un *raf*
com ets tú, fóra baixesa.
Has de saber també, *nen*,
que la *Tita* es la *xabeya*
mes *ressalau* y *trincanta*
que hi ha en la *Barceloneta*;
y per lo tant jo soch l' amo
y faig tot lo que 'n vull d' ella,
lo qual vull dirte, *marréch*,
que t' guardis per sempre, sempre.
en dirigirli *cariños*
y paraulas *andirectas*
puig si t' arribo á atrapar
axerrant ab la *Titeta*
t' *arrio* 'ls meus *rems* al coll
y t' faig treure un pam de llengua.

Ab mí ningú pot jugarhi,
no *recebeixo* brometas,
perque jo soch molt *formal*;
¿hu tens entés, *mata-sebas*?
Jo t' aviso p' el teu bè,
ho dich per la teva *esquena*,
perque veig qu' ets un cerilla
y no saps lo que es l' *encesa*.
Tú ets un *niño* molt tanoca,
per xo t' faig las advertencias.
De ser un altre, ja forem
fa molt temps á jugar l' *eyna*.
Per lo tant t' aviso, pillo,
deixa ab pau á la *Titeta*
y aixis t' evitarás, noy,
ser jeperut de l' *esquena*.

Are p' el susto sortim
y m' en pagas *dos del negre*.

RICART ESTAPÉ.

AHIR Y AVUY

Ahir que pobre m trobava
plé de deutes fins al coll,
que de rabia estava foll
puig que feyna ningú m dava...
Ahir que gana passava
y tant era 'l meu sufrir,
que havia intentat morir
clavantme al cervell un tiro...
y avuy... molt precis m' es dirho:
me trovo... pitjor que ahir!

J. PRATS NAYACH.

LA GRAN DIADA

—Vol dir qu' aixó es un capó?
Miris que no ho sè coneixe.
—Li asseguro; jo mateixa
li vaig fer l' operació.

UNA POLLA.

Ningú s' escolta rahons
á l' hora dels macarrons.

Apa Menegildas, que hi ha 180 Gutiérrez, Xanxes y Dominguez al llit atacats del dengue.

Vingan las alfombras al balcó y aprofiteuse;... aficionados á las flors! ja poden regar testos y batejar impunement, als transeunts.

Viva 'l Dengue!

Hasta 'ls góssos 'ls hi ha vingut lo dengue com l' anell al dit.

Ja no hi ha qui tiri 'l carretó, pus lo dengue lo mateix entra en lo cos dels monarcas que dintre del últim llassero del ajuntament.

Es veu que no te vanitat.

Remey contra el Dengue,

Procurar que lo pòls no dongui mes allá de 75 pulsacions per minut.

Tenir lo cap fresch y despejat sense interrupció y fer per manera de que no s' alteri lo sistema nerviós, ni que 'ls óssos produeixin lo menor síntoma de dolor.

Menjar, ab gana; al llevarse, una truyta á la francesa y un beefsteach ab moltas patatas; al mitj día, sopa, si pot ser consommé ab dos robells d' ou, olla y entrant; y al vespre, verdura, carn, peix y postres variats.

La persona que logri tot aixó, pot passar la nit dormint sossegadament, que li responem de que lo Dengue ne fugirá d' ella á marxas doblas.

Lo que produeix irremisiblement la enfermedat epidémica reynant, es: tenir sogra, abrigarse massa, dormir sol, ser polítich y no llegir setmanaris alegres al menos un cop la setmana.

Es probat que ab lo remey indicat en lo suelto anterior, y una lectura setmanal de LA TOMASA, no 's pot ser contagiats.

L' arcalde de Villamartin processat per delictes de falsificació, ha fugit á Buenos Ayres.

Aquí, aixó no ha passat may.

Las invassions del Dengue, que sembla trovarse en son período *algido*, son en gran número.

La sort que la previsió dels nostres concejals á montar hospitals ha sigut activa y atrós.

—D' arrós?

—No;... atrós, dich.

Havent sentit á dir á algún concurrent al Teatro Romea que la... obra estrenada lo día dels Ignocents en aquell teatro era deguda á la ploma del nostre amich Pitarra, podém declarar que ni es del citat autor, ni per ell fou iniciada la seva representació.

La gloria que siga de qui la mereixi.

Hem sentit á dir que Sant Acór ha sigut expulsat del Comité Celeste y en son lloch s' ha nombrat á Sant Eusebi. Gracias á Deu que en lo cel ja 's fá algo de profit. Per aixó, si acàs, es poch encara.

Se diu que 's presentan algunas dificultats per lo cobro dels seguros del Teatro Espanyol d' aquesta localitat.

Nosaltres qu' hem fet un estudi dels resultats dels seguros d' incendis y qu' hem llegit los articles de las pólizas de seguro, tan favorables al assegurat, no mes assegurariam una cosa:

Las nostras sogras.

En Chicago s' ha inaugurat un teatro, pot ser lo millor del mon.

L' Auditorium, qu' aixís s' anomena, ocupa una extensió de 43,000 peus quadrats, ocupant tres manzanas.

S' eleva sobre lo nivell del carrer 144 peus, destacantse de la seva estructura una torre de 240 peus.

En la part exterior conté 125 oficinas, 18 salons y un hotel capás per 450 personas.

La sala d' espectacles té una cabuda per 4051 espectadors.

Lo interior del edifici está illuminat per 16,000 llums eléctrics incandescents.

Las manxas y pedals de la magnífica orga, qu' es un prodigi del art, funcionan per medi de la electricitat.

Lo cost de dit teatro ha sigut lo de 3.000,000 de dollars.

Lo representant Mr. Williams Reed, té un sou de 3,000 dollars anuals y es una persona de gran tacto, finíssima, y d' una educació esmerada.

Pareix que 'ls diaris apostin á qui dará noticias més alarmants del estat sanitari d' Espanya.

Sembla impossible! Aixís es com creuhen aquestos ilustrats redactors aminorar lo mal?

Encara no hi ha prou *jindama*, com diuhen los andalusos? Un xich més de tacto, *suca plomas*...!

En lo suelto del número passat en hont davam las gracias als artistas que van honrarnos, com á dibuixants de LA TOMASA, váren deixar-se los caixistas, *nada menos* que al senyor Pahissa, de lo que li demanem perdó.

Es molta vritat que el número de defuncions, de poch dias en aquesta part, es inanormal en aquesta ciutat, pero s' ha de tenir en compte que las víctimas son, ó personas d' avansada edat, ó de salut ja delicada, que sucumbeixen ab rigor inusitat de la estació.

També s' ha de pensar que molts guardan llit avuy, que en altre temps passejarian per lo carrer l' encostipat que coban sota flassadas.

Y per últim, molts d' altres, pero molts aprofitan lo Dengue per estalviarse de doblegar l' espinada.

Resumen; que si comensavam á restar creyém que la xifra d' invadits 's rebaixaria notablement.

Está malalt d' algun cuidado lo nostre amich y excelent dibuixant Sr. Gomez Soler.

Celebrarém la melloria al igual que la de D. Jaume Virgili aplaudit actor del Teatro Romea.

Diu que lo sabi doctor Ferrán va endursen al seu laboratori los móchs d' alguns malalts del Dengue per buscarhi lo microbi.

No es rés d' estrany aixó dat l' esperit d' investigació que caracteriza á nostre ilustre paysá.

BIBLIOGRAFIA.

Hem rebút l' Almanach de la *Biblioteca Tradicionalista* perfectament imprés é ilustrat ab dibuixos dels nostres primers artistes.

Lo text es ameno y bó de debó y tot plegat honra á son director Sr. Oller, qu' ha demostrat una vegada més sa intel·ligència en lo ram de las lletres.

Si té la acceptació que 's mereix, á pesar de ser la última publicació d' aquesta índole, hi ha almanachs per pochs

També hem rebut lo segón tomo de la *Biblioteca del Siglo XIX* que al ínfim preu de 2 rals ab tan d' éxit se publica en aqueixa capital.

Dit tomo conté los dos poemas de Lord Byron, titulats: *Cain y Manfredo*.

Lo poema *Cain* fou dedicat per l' autor al notable novel·lista Sir Walter Scott.

Dat la bona firma del autor y lo interessant del argument dels dos poemas, creyém que prompte quedarà agotada l' edició.

Está en premsa per lo tercer reparto: *Poetas castellanos del Siglo XIX*.

GANGAS

—Pep, que no vas al taller?

—Veurás, casi tots tenim lo *dengue* y he pensat, qué farás?... envía á dir que també 'l tens tú.

—Tócala... Igual he fet jo á l' oficina.

Qué serás al Condal á las tres?

—Sí, farém la carambola.

—No viu aquí la primera actriu de....

—Si senyor.

—Que 's podria veurer? Soch lo representant del teatro.

—Ha sortit.

—Si ha enviat un recado que tenia 'l dengue....

—Cá!... ho deuen haver entès malament.

Qu' havia tocat lo *dengue* devia voler dir.

—Ay, ay, don Joan, no diu que estava tant mal del dengue ahír?

—Li diré: 'm vencia un pagaré y no tenia fondos; ara no diga que m' hagi vist.

—Vol callar!

NOTICIAS MARITIMAS

Lo vapor *Sufragi Universal*, capitá Sagasta, se n' ha anat á pico en alta mar.

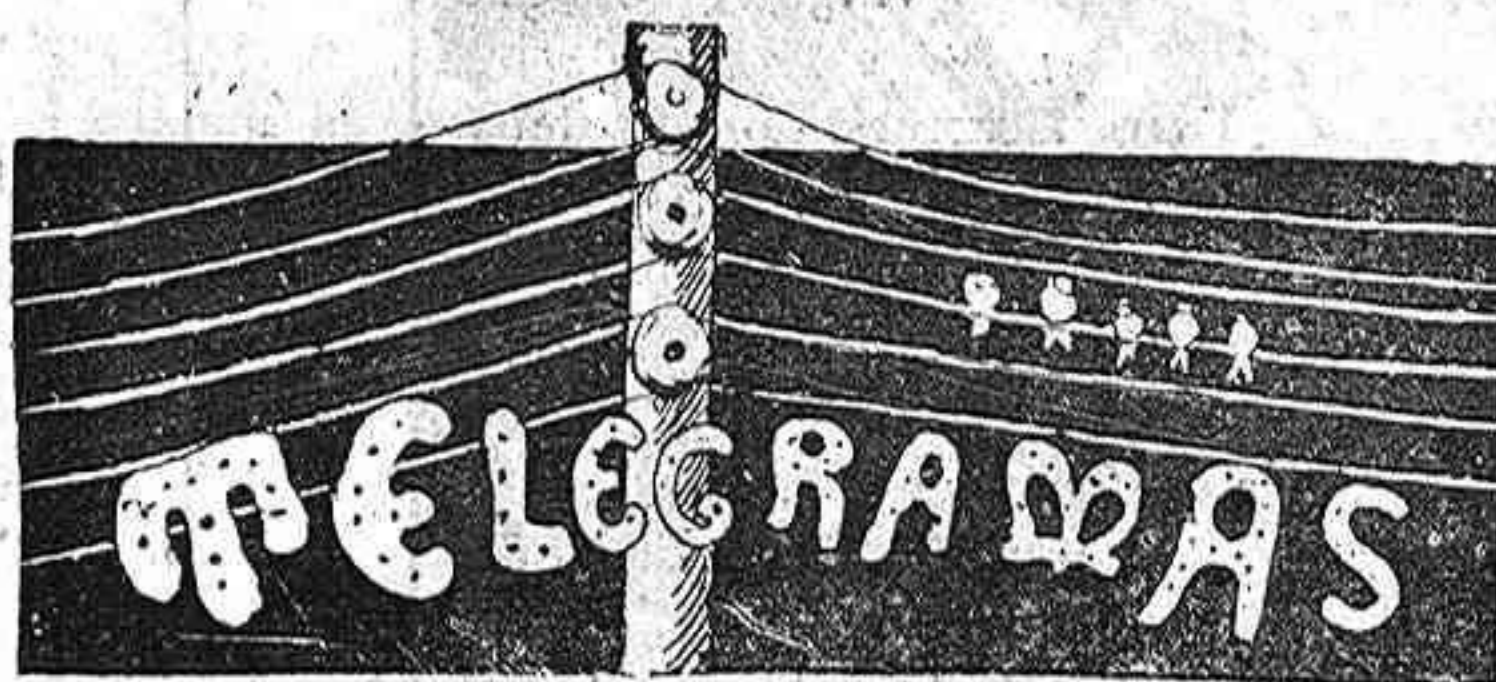
Un *Dengue* fresch del tercer quadrant ab marejada Conservadora ha acabat ab lo bastiment en sa primera travessía.

La tripulació y lo sentit comú s' han salvat.

També ha naufragat en las costas de la terra *flamenca*, lo vapor *Teatro Español*, capitá Vico.

Lo barquillero Ortega y Munilla ha trovat dins d' un empolla lacrada y á mercé de las onas, una carta del Capitá del vapor en hont hi detalla los motius del naufragi.

La tripulació s' ha salvat perdent part del equipatge y algunas nóminas.

Madrid 1, 4 matí.—Lo *Dengue* apreta. Las oficinas están desiertas; los cafés plens.

'S fan pregarias perque plogui.

Bilbao, 1, 4 id.—Lo *Dengue* aumenta. Los cafés están plens; las oficinas vuídas.

S' espera qu' acabin las plujas perque disminueixin invasions.

Sevilla 1, 4 id.—Lo riu salva la població.

Rés de *Dengue*.

Paris 1, 4 id.—Las invasions aumentan. Es tem que la causa principal es lo passar lo riu per 'l mitx de la població.

Lleyda 1, 4 id.—Rés de *Dengue*... lo riu 'ns salva.

Zaragossa, 1, 6 id.—L' invasió pren peu en las habitacions prop del Ebro.

MARA MAGNUM.

NOVELTAT EN GROMOS RECORTS PER PROGRAMAS MENUS
 ALTRA CLASSE PROPIS ANUNCIS INDUSTRIALS.

LITOGRAFIA BARCELONESA S. PAU 56

IMPRESSIONS RAPIDAS

LO DENGUE EN MADRID

A quin lloch 'm libraré del Dengue de Llucifé.

Ca... ja tot está invadit; ya es igual está á Madrid.

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADAS

Per pescar, *invers-primera*, dos-quarta, nom de dona, hu-quart es un carrer molt antich de Barcelona.

La tercera es vocal, ne té prima la persona, y si buscas mon total trovarás un nom de dona.

IGNOCENT PORCAR.

Es beguda ma primera, ma segona n' es vocal, nota musical tercera y una flor es mon total.

QUIM BORRELL.

ANAGRAMA

¿—No sabs, Tot, que m' ha passat? Que l' amo una tot m' ha dat perque passava l' estona fent l' os á la séva dona.

JOSEPH BAQUÉ.

TRENCA - CAPS

SARA COLL NABA

Formar ab aquestas lletas degudament combinadas lo titol de un drama catalá.

LOGOGRIFO NUMERIC

- 17—Vocal.
- 62—Part del cós humá
- 876—Per navegar.
- 6085—No es cristiá.
- 12345—Per tancar portas.
- 806785 } Nom de un politich.
- 8513740 }
- 12423328—Fa molt gandul.
- 123456789—Nom d' home.
- 12332458—Afcionat al ball.
- 8012458—Carrer de Barcelona.
- 604735—Los pintors ne gastan
- 17693—Signo musical.
- 2312—Carrer de Barcelona.
- 628—Es molt gran
- 45—Nota musical.
- 3—Consonant.

GEROGLIFICH

XXX

X

VVV

:

IVCS

L

GARRELL DELS APREMIS.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

—32—

- Xarada.—Ca-ma.
- Xarada Perdua.—Mar-ti-ri.
- Endevinalla.—La lletra I.
- Trenca-caps.—Guadalajara.
- Logogrifo numerich.—Benicarló.
- Geroglífich.—Per vocals un vocabulari.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSIAT Y LITERARI

Preus de suscripció:

- Espanya y Portugal, trimestre. . . . . 1'50 ptas.
- Cuba y Puerto Rico id. . . . . 2 "
- Extranger id. . . . . 2'50 "

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Pau, n.º 56. LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Pau, 56.—Barña.